

Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής
Ποιότητα Ζωής στο Λεκανοπέδιο Αττικής
Πειραιάς, 10 Ιουλίου 2003

**Στρατηγικές και Προτεραιότητες Βελτίωσης
της Συγκοινωνιακής Εξυπηρέτησης
στο Λεκανοπέδιο της Αθήνας**

*Γιώργος Γιαννής
Λέκτορας, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ
π. Πρόεδρος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων*

ΤΟ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ ΦΤΩΧΟ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004

- ♦ Η σημερινή συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση των κατοίκων του Λεκανοπεδίου κρίνεται ως ανεπαρκής σε σχέση με τα Ευρωπαϊκά δεδομένα και εκτιμάται ότι **η κατάσταση θα επιδεινώνεται συνεχώς** κατά την επόμενη πενταετία.
- ♦ Παρά το γεγονός ότι πραγματοποιείται σειρά συγκοινωνιακών έργων και ορισμένα από αυτά αναμένεται να λειτουργήσουν σταδιακά τα επόμενα έτη, το επίπεδο συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης των πολιτών **δεν αναμένεται να βελτιωθεί ουσιαστικά**.
- ♦ Στο Λεκανοπέδιο **έχουν αγνοηθεί οι βασικές αρχές** ανάπτυξης και λειτουργίας των συγκοινωνιακών συστημάτων.

ΓΕΝΕΣΙΟΥΡΓΕΣ ΑΙΤΙΕΣ ΧΑΜΗΛΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

- ανυπαρξία συγκεκριμένου σχεδίου ανάπτυξης,
- ανάπτυξη μέσων μαζικής μεταφοράς σε σταθερή τροχιά με άτολμους και αργούς ρυθμούς,
- το οδικό δίκτυο εξακολουθεί να αναπτύσσεται προς τη λανθασμένη κατεύθυνση (ακτινικά και όχι περιφερειακά),
- η πολυαρχία εξακολουθεί να παραλύει κάθε επιμέρους προσπάθεια,
- η ατολμία στη διαχείριση της στάθμευσης οδηγεί σε εκρηκτικά φαινόμενα συμφόρησης,
- η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πεζών, επιβατών και οδηγών της πόλης εξακολουθεί να αποτελεί ένα δίχως περιεχόμενο σύνθημα.

Η ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Ο καταλογισμός ευθυνών και οποιαδήποτε προσπάθεια αναστροφής της σημερινής απαράδεκτης κατάστασης είναι **εξαιρετικά δυσχερείς** λόγω της:

- α) πολυπλοκότητας του συγκοινωνιακού συστήματος των μεγαλουπόλεων,
- β) της επικρατούσας πολυαρχίας και ανεπάρκειας προϋπολογισμών.

Παρά τις σημαντικές ανεπάρκειες της Κεντρικής Εξουσίας, στην "Μετα-Ολυμπιακή Αθήνα" είναι δυνατή η βελτίωση της συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης των κατοίκων σε τοπικό επίπεδο, στο βαθμό που η Τοπική Αυτοδιοίκηση καταφέρει να ορίσει με σαφήνεια στόχους που δεν αλληλοαναιρούνται και να προχωρήσει σε συστηματική εφαρμογή των απαραίτητων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δράσεων.

ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση οφείλει να προχωρήσει με **προσεκτικά βήματα**, έτσι ώστε:

- α) να μην χρεωθεί τα συσσωρευμένα κυκλοφοριακά προβλήματα που συνεχώς θα γίνονται περισσότερο έκρυθμα (όπως θα επιδιώξουν μελλοντικά οι Κυβερνήσεις της τελευταίας δεκαετίας),
- β) να βάλει τις βάσεις για συστηματική προσέγγιση και σταδιακή βελτίωση των βασικών συγκοινωνιακών συνθηκών,
- γ) να διασφαλίσει ένα αποδεκτό επίπεδο ποιότητας ζωής και συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης τουλάχιστον εντός των γεωγραφικών ορίων του Δήμου Πειραιά.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

Τολμηρές επιλογές ανάμεσα στις εγγενείς αντιθέσεις του τομέα της αστικής ανάπτυξης:

α) **Ο Πειραιάς στους πεζούς**

Προτεραιότητα στην ασφαλή και άνετη κίνηση των πεζών.

Προφανώς, θα εμποδίζεται η άνετη κυκλοφορία και στάθμευση των ΙΧ.

β) **Ο Πειραιάς στους Πειραιώτες**

Προτεραιότητα στην κυκλοφορία και στάθμευση των κατοίκων του Πειραιά. Προφανώς, θα εμποδίζεται η άνετη κυκλοφορία των ΙΧ των επισκεπτών και εργαζομένων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

- α) δράσεις άμεσης προτεραιότητας**
- β) δράσεις ολοκληρωμένης πολιτικής**
- γ) δράσεις ουσιαστικής συνεργασίας και συντονισμού με τους υπόλοιπους εμπλεκόμενους φορείς**
- δ) δράσεις εσωτερικής οργάνωσης όλων των οργάνων του Δήμου Πειραιά.**

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΜΕΣΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

α) Κυκλοφορία

β) Στάθμευση

γ) Κίνηση Πεζών

δ) Οδική Ασφάλεια

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

- κυκλοφοριακές επεμβάσεις στις γειτονιές του Πειραιά,
- συμμετοχή στις επεμβάσεις στις κεντρικές πλατείες,
- συμμετοχή στις επεμβάσεων ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων,
- θέσπιση και επιτήρηση ωραρίων τροφοδοσίας καταστημάτων,
- ανάπτυξη συστήματος σήμανσης ανάδειξης βασικών πόλων,
- άρνηση της χωρίς νόημα ρύθμισης της κυκλοφορίας από την Τροχαία,
- άρνηση των απρογραμματίστων έργων των ΟΚΩ,
- εκστρατεία προώθησης της σωστής κυκλοφοριακής συμπεριφοράς.

ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ

- αποτελεσματικό σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης,
- αστυνόμευση παράνομης στάθμευσης επί των πεζοδρομίων, των διαβάσεων πεζών και των προσβάσεων,
- αστυνόμευση γύρω από δημόσιους χώρους στάθμευσης,
- δημιουργία κατάλληλου αριθμού θέσεων στάθμευσης δικύκλων,
- συστηματική απομάκρυνση ακίνητων οχημάτων,
- προσαρμογή υποδομής για την αποθάρρυνση της παράνομης στάθμευσης,
- δημιουργία χώρων στάθμευσης στις παρυφές της πόλης,
- δημιουργία χώρων στάθμευσης στις κεντρικές περιοχές για τους κατοίκους,

ΚΙΝΗΣΗ ΠΕΖΩΝ

- συστηματική αναβάθμιση των πεζοδρομίων,
- συντήρηση και επιτήρηση σωστής λειτουργίας πεζοδρόμων,
- ανάπτυξη διαδρομών πεζών,
- βελτίωση διαγράμμισης διαβάσεων πεζών,
- ανάπτυξη προστατευμένων διαδρομών ατόμων με ειδικές ανάγκες,
- ανάρτηση χάρτας δικαιωμάτων πεζών παντού μέσα στην πόλη,
- πεζοδρόμηση κεντρικών περιοχών με έντονες εμπορικές δραστηριότητες,
- δημιουργία υπερτοπικής ζώνης αναψυχής των κατοίκων στο Λιμάνι του Πειραιά και γενικότερα στο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης.

ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

- δημιουργία οδών μικτής κυκλοφορίας πεζών - οχημάτων (woonerf),
- εφαρμογή σειράς τεχνικών μέτρων χαμηλού κόστους μείωσης της ταχύτητας σε επιλεγμένες περιοχές κατοικίας,
- γενίκευση της τοποθέτησης κιγκλιδωμάτων στα πεζοδρόμια,
- προώθηση μηνυμάτων οδικής ασφάλειας,
- ανάπτυξη αποτελεσματικού συστήματος συντήρησης οδοστρωμάτων,
- ανάπτυξη αποτελεσματικού συστήματος συντήρησης του φωτισμού,
- εντοπισμός επικίνδυνων θέσεων και βελτιωτικές επεμβάσεις.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

1. **Ολοκληρωμένη πολιτική** ανάπτυξης και λειτουργίας του συγκοινωνιακού συστήματος του Πειραιά, με ορίζοντα δεκαετίας.
2. **Ολοκληρωμένη πολιτική διαχείρισης της στάσης και στάθμευσης**, με βάση διεθνώς αποδεκτές πρακτικές
3. **Ολοκληρωμένη επικοινωνιακή πολιτική** και συμμετοχή του πολίτη σε όλες τις φάσεις σχεδιασμού, υλοποίησης και λειτουργίας των συγκοινωνιακών επεμβάσεων (έργα και διαχειριστικά μέτρα).
4. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου **συστήματος παρακολούθησης** και δημοσιοποίησης των συγκοινωνιακών συνθηκών στον Πειραιά
5. **Πρόγραμμα εφαρμογής** των παραπάνω πολιτικών και δράσεων.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

1. Οργάνωση υπηρεσίας διαβίβασης παραπόνων και διεκπεραίωσης εκκρεμοτήτων προς τους **συναρμόδιους Κυβερνητικούς Φορείς**.
2. Πρωτοβουλία για (καταρχήν **άτυπο**) **συντονισμό** των εμπλεκόμενων στα συγκοινωνιακά θέματα φορέων (μια συνάντηση κάθε πρώτη Δευτέρα του μήνα).
3. Οργανωμένη ενημέρωση και **συμμετοχή στις προσπάθειες των συναρμόδιων υπηρεσιών** (ΥΠΕΧΩΔΕ, ΑΘΗΝΑ 2004, κλπ.).
4. Πρωτοβουλία για την ετοιμασία και θεσμοθέτηση της **Μητροπολιτικής Διαχείρισης** του συστήματος μεταφορών της Αθήνας.
5. Πρωτοβουλία συνεργασίας με τους γειτονικούς **Δήμους**.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

- ορισμός Δημοτικού Συμβούλου - συντονιστή της συγκοινωνιακής πολιτικής και δράσεων, ο οποίος θα ελέγχει και θα ελέγχεται,
- λεπτομερής οριοθέτηση και εσωτερική δημοσιοποίηση των αρμοδιοτήτων των συναρμόδιων υπηρεσιών του Δήμου Πειραιά,
- κατάλληλη στελέχωση και ειδικευμένη υποστήριξη των υπηρεσιών,
- οργάνωση υπηρεσίας αμφίδρομης επαφής με τον πολίτη για τα συγκοινωνιακά θέματα,
- τακτική δημοσιοποίηση των δράσεων των υπηρεσιών,
- δέσμευση προϋπολογισμού αντάξιου του εγχειρήματος.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

- α) η συστηματική **παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας** των δράσεων και η τακτική δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων,
- β) η ενεργός συμμετοχή του πολίτη και η ολοκληρωμένη **επικοινωνιακή πολιτική** για τη βελτίωση της συγκοινωνιακής συμπεριφοράς,
- γ) η συστηματική **επιτήρηση** της σωστής κυκλοφοριακής συμπεριφοράς και της συγκοινωνιακής λειτουργίας της πόλης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Το επίπεδο συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης μιας πόλης, αποτελεί δείκτη πολιτισμού της πόλης και είναι συνάρτηση της προσπάθειας που καταβάλλει η πόλη σε χρόνο και χρήμα.

Οι μεγάλες θυσίες είναι εύκολα αποδεκτές,
οι μικρές καθημερινές θυσίες είναι οι πιο δύσκολες.

Johan Wolfgang Goethe

(Υπουργός Έργων στο κρατίδιο της Βαϊμάρης και .. συγγραφέας)

Ινστιτ. Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής
Ποιότητα Ζωής στο Λεκανοπέδιο Αττικής
Πειραιάς, 10 Ιουλίου 2003

**Στρατηγικές και Προτεραιότητες Βελτίωσης
της Συγκοινωνιακής Εξυπηρέτησης
στο Λεκανοπέδιο της Αθήνας**

*Γιώργος Γιαννής
Λέκτορας, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών ΕΜΠ
π. Πρόεδρος Ελλήνων Συγκοινωνιολόγων*